

Άγγελος Σινάνης

ΑΡΓΙΘΕΑ

ΑΧΕΛΩΟΣ

Περιήγηση στον τόπο
και τα μνημεία

ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ ΕΛΛΑΔΑ

Άγγελος Σινάνης
Ταξίδια στην άλλη Ελλάδα

ΑΡΓΙΘΕΑ - ΑΧΕΛΩΟΣ

Περιήγηση στον τόπο και τα μνημεία

Ελάτη Τρικάλων 2010

Φωτογραφία εξωφύλλου

Τοπίο στη διαδρομή από Αργιθέα προς αυχένα "Αέρα".

Η κορυφή Μασούρι (1815μ. υψ).

Φωτογραφία οπισθοφύλλου

Καταφύλλι: Χάλκινο αγαλμάτιο. Εικονίζει γυναικεία μορφή που απολήγει σε ουρά δράκοντα και πατεί σε τρεις προτομές σκύλων. Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Πηγή: Λ. Π. Χατζηαγγελάκης Θ.Η. τ.46 (2004) 14.

Έρευνα - Κείμενα - Φωτογραφίες: Άγγελος Σινάνης

Επιμέλεια Διορθώσεων: Γιώργος Σταματίου

Χάρτες: Πηνελόπη Μασσούκα - ANABΑΣΗ Διδότου 55, 106 81 Αθήνα

τηλ./fax: 2103210152 e-mail: anavasi2@otenet.gr

Επιμέλεια εντύπου: Νίκος Μπουρούνης

Copyright: Άγγελος Σινάνης

Ελάτη Τρικάλων

420 32 Πύλη

info@likno.gr

Το βιβλίο **Αργιθέα - Αχελώος** τυπώθηκε και βιβλιοδετήθηκε στο λιθογραφείο Μ. Τουμπής Α.Ε. στο Κορωπί (Τ. 2106029974, F. 2106646856, www.toubis.gr) τον Νοέμβριο του 2010 σε 2000 αντίτυπα.

ISBN: 978-960-92872-0-3

Πρόλογος
Δημάρχων Εγκώμιον

σελ. 6
σελ. 8

Αξίζει να δείτε

σελ. 11

- Μονή Μεταμόρφωσης Βραγκιανών • Γεφύρι Αυλακίου ή Καταφυλλίου
- Μονή Σπηλιάς • Μεσοβούνι • Αγορασιά • Η Παναγία της Χάριτος • Πετρωτό

Εξερεύνηση

σελ. 19

- Νερόμυλος και ντριστελά στο Αργύρι • Ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία
- Καφενείο Μπακογιάννη • Φαράγγι Κώστιανο • Άγιος Νικόλαος με πώρινο τέμπλο

Οικισμοί

σελ. 25

- Βραγκιανά • Αργύρι • Αργιθέα • Ανθηρό • Καλή Κώμη • Ελληνικά
- Κουμπουριανά • Στεφανιάδα • Λεοντίτο • Πετρίλο • Βλάσι

Περιηγητικές διαδρομές

σελ. 41

Περιηγητικές διαδρομές τ. Δήμου Αχελώου

- Μουζάκι - Γέφυρα Πετρωτού - Γέφυρα Αχελώου - Παναγία Επισκοπή - Μάραθος - Βραγκιανά - Αργύρι - Καταφύλι - Πέτρινο Γεφύρι Καταφυλλίου - Πράβα - Γρυμπιανά

Περιηγητικές διαδρομές Δυτικής Αργιθέας

- Μουζάκι - Δρακότρυπα - Οξιά - Αργιθέα - Μεσοβούνι - Θερινό - Αγορασιά - Καρυά - Ανθηρό - Πετρωτό - Καλή Κώμη - Ελληνικά

Περιηγητικές διαδρομές Ανατολικής Αργιθέας

- Αγορασιά - Καρυά - Κουμπουριανά - Πετροχώρι - Χάνι Νασιώκα - Πέτρινο Γεφύρι Στεφανιάδας - Μονή Σπηλιάς - Στεφανιάδα - Μονή Κώστη - Αετοχώρι
- Χάνι Νασιώκα - Λεοντίτο - Φουντωτό - Δροσάτο - Πετρίλια - Βλάσι - Πευκόφυτο - Μουζάκι

Διαδρομές Περιπέτειας

σελ. 55

- Αργύρι - Κέδρα - Ρόγγια - Βραγκιανά • Μάραθος - Αετοχώρι - Λίμνη Στεφανιάδας
- Αυχένas «Αέρας Τύμπανου» - Αγ. Νικόλαος Βλασίου - Καζάρμα
- Καρυά - Κουμπουριανά • Μεταμόρφωση Ανθηρού - Στουρναρέικα Τρικάλων
- Ελληνικά - Στουρναρέικα Τρικάλων • Στεφανιάδα - Κέδρα • Στεφανιάδα - Μάραθος

Πεζοπορικές διαδρομές

σελ. 61

- Βραγκιανά - Μονή Μεταμόρφωσης Βραγκιανών • Προφήτης Ηλίας - Διάσελο Κέδρων
- Στο γεφύρι του Τριζώλου • Καλή Κώμη - Λαγκάδι • Ελληνικά - πηγή «Σπίτια»

Πολιτισμός

σελ. 65

- Ζωγράφοι της Αργιθέας • Το σχολείο στα Βραγκιανά • Γεφύρι Κοράκου
- Η αρχαία Αργιθέα και τα νεκροταφεία της • Το οχυρό στο Πετρωτό
- Τα παραδοσιακά πανηγύρια στην Καρυά • Ιστορικό Εκκλησιαστικό Μουσείο Ανθηρού
- Λαογραφικό Μουσείο Βλασίου • Ο "τύπος" στην Αργιθέα

Πέτρινα Γεφύρια

σελ. 71

Χρήσιμα

σελ. 81

Βιβλιογραφία

σελ. 86

Η Αργιθέα της Καρδίτσας επεκτείνεται στο βορειοδυτικό τομέα των Αγράφων, σ' έναν χώρο που πάντα αποτελούσε την καρδιά της Ελλάδας. Όταν βλέπει κανείς την Αργιθέα στο χάρτη, αντιλαμβάνεται ότι πρόκειται για έναν ορεινό τόπο που περιβάλλεται από θεογενή βουνά, με πανύψηλες κορφές και βαθύσκιωτα φαράγγια τα οποία διατρέχονται από ρυάκια, χειμάρρους και ποτάμια που ιχνηλατούν το παρελθόν αλλά και το μέλλον της. Θαρρείς είναι αδιάβατα και απρόσιτα τούτα τα μέρη και πολλές φορές έχεις δίκιο, ειδικά όταν ενσκήπτει ο βαρύς χειμώνας.

Αν κάνεις όμως το ταξίδι στα βουνά της Αργιθέας τότε όλες οι αγριάδες παραμερίζονται, φωτίζονται από λαμπρό φως και ευωδιάζουν από ανθούς κυδωνιάς, ροδιάς και αρμπαρόριζας που θάλλουν σε όλες τις αυλές μπροστά από τα χαμηλοτάβανα σπίτια. Τότε νιώθεις ότι η Αργιθέα μπορεί να ζει φυσιολατρικά στη σκιά της ξακουστής γειτονικής λίμνης Πλαστήρα, η οποία «αναπνέει» σε ρυθμούς διαφορετικούς, όμως κερδίζει εύκολα τις εντυπώσεις με την πληθωρική παρουσία μιας έντονης πολιτιστικής δραστηριότητας.

Σκοπός της εργασίας μου από το ξεκίνημά της ήταν να αντιμετωπίσει την περιοχή σαν ένα σύνολο, όπου έρχονται στην επιφάνεια της οι τόποι, τα μνημεία και τα γεγονότα που τα ενέπνευσαν, το σπάνιο φυσικό κάλλος της, η αρμονία της λαϊκής αρχιτεκτονικής των οικισμών, η υπέροχη φιλοξενία των ανθρώπων της, οι οποίοι παραμένουν στα χωριά τους, αλλά και οι ανάγκες τους που ξεδιπλώνονται ως έκφραση ζωής, στον γενέθλιο τόπο.

Όλα αυτά στάθηκαν εναύσματα για τη δημιουργία αυτής της έκδοσης - αφιερώματος στην Αργιθέα, η οποία πάντα μάγευε και συνεχίζει να μαγεύει τον ξένο. Εδώ θα βρείτε αναλλοίωτα κοινωνικά και πολιτισμικά στοιχεία, σε μια κιβωτό που λίγο έχει επηρεαστεί από τις μούσες της γρήγορης, δήθεν κερδοφόρας «ανάπτυξης». Άλλωστε, η ανάπτυξη και η ευημερία με τους όρους που έχουν καθορίσει οι κάτοικοι των σύγχρονων πόλεων δεν έρτασε εδώ. Άνθρωποι της γης οι Αργιθεάτες, όπως και οι προπάτορές τους δάμασαν με πενικρά μέσα τη φύση και τα άγρια βουνά με το μόνο εργαλείο που είχαν σε αφθονία, τον ανθρώπινο μόχθο.

Ας σημειωθεί τέλος ότι στο πρόσφατο παρελθόν η Αργιθέα συνίστατο από δύο δήμους: Δυτικής Αργιθέας με έδρα το Ανηρό, Αχελώου με έδρα τα Βραγκιανά και μια κοινότητα: Ανατολικής Αργιθέας με έδρα το Πετρίλο. Τρεις διοικητικές ενότητες όσες και οι γεωγραφικές. Με την πρόσφατη νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης του προγράμματος Καλλικράτης (Ν. 3853-ΦΕΚ 87/Α'/7.06.10) οι προηγούμενες διοικητικές ενότητες συγχωνεύτηκαν στον ενιαίο Δήμο Αργιθέας με έδρα το Ανηρό. Στη διάρθρωση του βιβλίου κρατήσαμε τους γεωγραφικούς προσδιορισμούς (Δυτική και Ανατολική Αργιθέα) που λόγω των δρόμων επικοινωνίας και του ανάγλυφου της περιοχής παραμένουν, ενώ για ευκολία προσανατολισμού του ταξιδιώτη προσθέσαμε το τ. (τ. = τέως) στο Δήμο Αχελώου και την κοινότητα Ανατολικής Αργιθέας.

- Ευχαριστίες -

Θέλω να ευχαριστήσω όλους εκείνους τους πατριώτες της Αργιθέας, οι οποίοι μου έδωσαν πληροφορίες για τα χωριά τους συμβάλλοντας με την υπομονή τους στην αρτιότερη προβολή των περιοχών τους. Τους ευχαριστώ θερμά και τους αναφέρω ανά πόλη και ανά χωριό. **Καρδίτσα:** Γιώργος Κλήμος για τις πληροφορίες των εκκλησιών στο Βλάσι. **Αργύρι:** Σωτήρης Παναγιώτου για την περιπετειώδη βόλτα στο φαράγγι και στον νερόμυλο του χωριού. **Βραγκιανά:** Στεργιούλης Μανώλης για την διαφωτιστική προσέγγιση του Δήμου Αχελώου. **Μεσοβούνι:** παπα Αντώνης Ζουμπουρλής για την επίσκεψη στη μονή Γενεσίου της Θεοτόκου. **Μεταμόρφωση Ανθηρού:** Αλκιβιάδης Μπακογιάννης για τις διηγήσεις του. **Ανθηρό:** Παύλος και Ξοφία Γάλλου για όσα μου έμαθαν όλα αυτά τα χρόνια αναφορικά με την Αργιθέα, Μενέλαος Παπαδημητρίου για τις φωτογραφίες των γεφυριών: Ελληνικά και Κουτσοκαμάρα. **Καλή Κώμη:** Αλκιβιάδης Σκύλας για τις πληροφορίες που αφορούν τον Άγιο Νικόλαο. **Στεφανιάδα:** Βασίλης Στεργίου, Αχιλλέας Αντωνίου, τον "λύκο" Αχιλλέα Τσαπραίλη, τον ιερέα παπα Κώστα Κωστακιώτη για την υπόδειξη αθέατων διαδρομών, **Λεοντίτο:** Λάμπρος Τσιβόλας. **Βλάσι:** Κώστας Αναστασίου για την επίσκεψη στη μονή Βλασίου και το μουσείο. **Πετροχώρι:** Γιώργος Κίσσας για τις φωτογραφίες του Προφήτη Ηλία και του χωριού. Επίσης ευχαριστώ τον πρόεδρο της διευρυμένης κοινότητας Ανατολικής Αργιθέας κ. Αργυρό Γιώργο, τον δήμαρχο Αχελώου κ. Οικονόμου Αθανάσιο και τον νυν δήμαρχο Αργιθέας κ. Χρήστο Καναβό, που από 1/1/2011 θα είναι ο πρώτος δήμαρχος της ενιαίας Αργιθέας, οι οποίοι ενστερνίστηκαν αυτή την προσπάθεια με την οικονομική τους αρωγή στην έκδοση.

Άγγελος Σινάνης

Ελάτη Τρικάλων

Χειμώνας 2010

Η διευρυμένη μας κοινότητα Ανατολικής Αργιθέας σας καλωσορίζει και σας παρουσιάζει την άγνωστη ομορφιά των γραφικών χωριών της. Τα οκτώ χωριά (Πετρίλο, Βλάσι, Δροσάτο, Φουντωτό, Λεοντίτο, Πετροχώρι, Κουμπουριανά, Στεφανιάδα) και οι συνοικισμοί τους, περιέχουν στοιχεία παράδοσης, πολιτισμού και ιστορίας πολλών χρόνων.

Η φυσική ομορφιά του τοπίου με τις εναλλαγές της σε τρεχούμενα νερά, ψηλές κορφές, καταπράσινα λιβάδια και μοναστήρια, προσφέρει μοναδικές εμπειρίες στους επισκέπτες της περιοχής.

Η πρόσβαση γίνεται πλέον εύκολα, αφού το οδικό δίκτυο είναι σχεδόν εξ ολοκλήρου ασφαλτοστρωμένο. Επίσης υπάρχει δασικός δρόμος που μας ενώνει με τη Λίμνη Γλαστήρα που σύντομα και αυτός θα είναι ασφαλτοστρωμένος.

Σημαντικό ιστορικό και θρησκευτικό μνημείο μας αποτελεί η μονή Σπηλιάς που συγκεντρώνει πλήθος πιστών κάθε χρόνο. Η περιοχή μας αναπτύσσεται με γοργό ρυθμό, αφού συνεχώς νέες τουριστικές εγκαταστάσεις δημιουργούνται αποτελώντας σημαντικό κίνητρο αύξησης της επισκεψιμότητας στην Αν. Αργιθέα.

Σας περιμένουμε να ανακαλύψετε τις κρυμμένες ομορφιές της.

Γεώργιος Αργυρός

Ο Δήμος Αχελώου είναι ο πλέον ορεινός και απομακρυσμένος του Νομού Καρδίτσας. Ανήκει στο ορεινό σύμπλεγμα της Αργιθέας. Αποτελείται από τα Δημοτικά Διαμερίσματα Βραγκιανά (έδρα Δήμου), Καταφύλλι, Μάραθο και Αργύρι. Είναι, θα λέγαμε, η καρδιά των Αγράφων. Χαρακτηριστικά του, το δύσβατο της εδαφικής διαμόρφωσης και το παρθένο πανέμορφο φυσικό περιβάλλον. Τα πολλά βουνά του δασωμένα, με γραφικές χαράδρες και αβυσσαλέα βράθρα, με τρεχούμενα νερά και πλατανосκεπείς ρεματιές, με παραδοσιακούς νερόμυλους.

Διάσπαρτοι πάνω σ' αυτά οι Αη - Λιάδες και τα πολλά άλλα περιποιημένα ξωκλήσια, δείγματα της έμφυτης πίστης των δημοτών. Κορωνίδα όλων η επιβλητική Ιερά Μονή Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Βραγκιανών, μεταβυζαντινό μνημείο, κτισμένο το 1652. Σε όλα τα χωριά λειτουργούν σχολεία, υπάρχουν όμορφα καφενεία και ταβέρνες. Στα Βραγκιανά, στην έδρα του Δήμου, λειτουργούν Γυμνάσιο, Δημοτικό σχολείο, ιατρείο, ταχυδρομείο και αστυνομικός σταθμός.

Είναι μια περιοχή ακόμη «ανεξερευνήτη» που αντιστέκεται πεισματικά στην ερήμωση και παρουσιάζει καλή πληθυσμιακή διαστρωμάτωση. Οι κάτοικοι φιλήσυχοι, απλοί, αυθόρμητοι, φιλόξενοι. Δεν το κρύβουμε, είμαστε τοπικιστές, αγαπούμε με πάθος τον τόπο μας.

Καταβάλλουμε προσπάθειες για να δημιουργήσουμε τις υποδομές, που θα οδηγήσουν στην εφικτή ανάπτυξη του. Χρειάζεται όμως και η παρέμβαση της πολιτείας, που πρέπει να συνίσταται στην έκφραση πολιτικής βούλησης και στην εφαρμογή μέτρων υποστηρικτικών πολιτικών. Η περιοχή αυτή επιβάλλεται να ζήσει και θα τα καταφέρει.

Αθανάσιος Μ. Οικονόμου

Τα στοιχεία που προσδιορίζουν έναν τόπο και τους κατοίκους του είναι κυρίως γεωγραφικά, περιβαλλοντικά, ιστορικά και πολιτιστικά. Αυτά μαζί με την καθαρότητα της ψυχής των κατοίκων ανεβάζουν την περιοχή και την κάνουν πόλο έλξης επισκεπτών. Αρκεί να υπάρχει η δυνατότητα πρόσβασης και το μέσον της θετικής διαφήμισης.

Η Αργιθέα των Αγράφων, με τις πανύψηλες κακοτράχαλες βουνοκορφές, τους γκρεμούς και τα απάτητα φαράγγια, τις λαγκαδιές και τα ποτάμια, τις δροσερές πηγές, τις βρύσες, τα ελατόδασα και τις οξιές, τις λίμνες, τη σύνθετη και αξιοθαύμαστη γενικά πανίδα και χλωρίδα, τα όμορφα χωριά με τα παραδοσιακά σπίτια, τα ιστορικά και θρησκευτικά μνημεία, την πολιτιστική κληρονομιά, τα ήθη και έθιμα είναι η δικιά μας πατρίδα για την πρόοδο και την οικονομική ανάπτυξη της οποίας αγωνιζόμαστε δεκαετίες τώρα. Τόπος οικολογικά παρθένος και γνήσια φιλόξενος. Για αυτό και επιδιώκουμε ήπια οικοτουριστική ανάπτυξη της περιοχής της Αργιθέας.

Με την παρούσα έκδοση είμαστε βέβαιοι πως θα επιτύχουμε τους στόχους μας και το όφελος θα είναι κοινό. Και για την Αργιθέα και για τους επισκέπτες. Ο Δήμος Αργιθέας σας περιμένει σε κάθε εποχή.

Χρήστος Καναβός

Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου Σπηλιάς των Αγράφων:
Νότια άποψη του συγκροτήματος.
Στο βάθος ο κώνος της κορφής "Καράβες".

Μονή Μεταμόρφωσης Βραγκιανών

Το φρουριακό συγκρότημα της μονής Μεταμόρφωσης του Σωτήρος είναι ένα σπουδαίο θρησκευτικό μνημείο που στολίζει τον τέως (τ. στο εξής) Δήμο Αχελώου και όλη την περιοχή. Το ιστορικό μοναστήρι βρίσκεται 3 χιλιόμετρα (χλμ. στο εξής) νότια από τα Βραγκιανά και το υπηρετούν τρεις μοναχοί που διακονούν με αγάπη ολόκληρη την Αργιθέα. Είναι χτισμένο σε ένα θαυμάσιο, ευρύχωρο, κατάφυτο πλάτωμα της δυτικής πλευράς του όρους Μυρμιτζάλα (1542 μ. υψ.) σε ένα πραγματικό μπαλκόνι στα 662 μ. υψ., με θέα τα Βραγκιανά και τους συνοικισμούς τους. Για αιώνες στέκει σαν περιτειχισμένο κάστρο στην βραχώδη εξέαρση, εποπτεύοντας μεγάλο τμήμα της περιοχής, τον ποταμό Αχελώο, τη διάβαση προς Νεοχώρια - Κέδρα και το θεόρατο τείχος που σχηματίζει ο Κόκκινος Στανός με τις κορφές Γαλάτσι (1894 μ. υψ.), Μαντριά (1784 μ. υψ.) και Πύργος (1642 μ. υψ.).

Ανήκε στην επισκοπή Ραδοβισδίου, η έδρα της οποίας ήταν βόρεια του οικισμού. Στον εξωτερικό χώρο κυριαρχούν οι τσιμεντένιοι αναβαθμοί, χρήσιμοι στη διάρκεια θρησκευτικών εκδηλώσεων, και ο ψηλός περίβολος με την κεντρική είσοδο της μονής που σας φέρνει στο εσωτερικό της. Εντύπωση προκαλεί η πλακοστρωμένη αυλή, η καθαρότητα του χώρου και τα πολλά περιποιημένα άνθη. Αριστερά σας, το αρχονταρίκι και μακρύτερα, τα κελιά, τα άλλα βοηθητικά κτήρια, η βιβλιοθήκη και το ηγουμενείο. Σχεδόν στο κέντρο του χώρου δεσπόζει ο μικρός τρίκογχος ναός με χορούς και είσοδο από δυτικά. Ο νάρθηκας είναι μεταγενέστερη κατασκευή με είσοδο ομοίως από δυτικά. Η θολωτή στέγη του καταστράφηκε παλιότερα και σήμερα είναι ξυλόστεγος. Το καθολικό διατηρείται σε πολύ κατάσταση μετά τη μελέτη και τις εργασίες αποκατάστασής του, οι οποίες έγιναν το 2007 - 2008. Ο χρόνος ανέγερσης μαρτυρείται από την κτητορική επιγραφή που βρίσκεται πάνω από την είσοδο του κυρίως ναού: 11 Ιουλίου ΑΧΜΕ (=1645). Αυτή η εποχή υπήρξε η χρυσή περίοδος των Αγράφων. Τότε χτίζονται και αγιογραφούνται πολλά λαμπρά μοναστήρια που διατηρούνται έως τις μέρες μας. Οι τοιχογραφίες έγιναν σε δύο φάσεις με πρώτη

Μονή Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Βραγκιανών:
Το ξυλόγλυπτο τέμπλο.

Μονή Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Βραγκιανών: Το καθολικό.

στον κυρίως ναό το 1645. Ακολούθησε ο νάρθηκας στα 1797 από τους αδελφούς Θεόδωρο και Αθανάσιο από τη Σπινάσα (Νεράιδα). Σύμφωνα με χρονολογία στη βάση του σταυρού πάνω από το τέμπλο, αυτό έγινε το ΖΡΞΑ (=1653) ενώ μια επισκευή του, επί ηγουμενίας Φιλοθέου, μαρτυρείται από επιγραφή 1889, Ιανουαρίου 25.

Υπήρξε η μεγαλύτερη μονή της περιοχής και στα χρόνια της τουρκοκρατίας παρουσίασε αξιόλογη προσφορά στο

χώρο της παιδείας, ενώ υπήρξε πραγματικό καταφύγιο αρματολών και κλεφτών. Η μεγάλη κτηματική περιουσία της χρησιμοποιήθηκε για να βοηθά τους άπορους της περιφέρειάς του, να προικίζει από το ταμείο της πέντε κορίτσια κάθε χρόνο, να πληρώνει το δάσκαλο του χωριού, ενώ δώρισε δύο κτήματα για να χτιστούν το Δημοτικό σχολείο και ο ναός του Αγίου Δημητρίου στο κέντρο των Βραγκιανών. Στο μοναστήρι, επίσης, ανήκε ένα τσιφλίκι

Μονή Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Βραγκιανών: Η κτητορική επιγραφή στο εσωτερικό του νάρθηκα.

το οποίο σήμερα είναι ο συνοικισμός Γρυμπιανά. Η αίγλη της μονής διακόπηκε με βίαιο τρόπο, όταν στις 18 Νοεμβρίου 1862 καταλήφθηκε από πάνοπλους Τουρκαλβανούς που λεηλάτησαν τον ναό, τα κελιά και τα κειμήλιά της εξολοθρεύοντας τον ηγούμενο Κωνσταντίνο, τους έξι μοναχούς και τον ιερέα του χωριού Αθανάσιο Οικονόμου. Το τραγικό γεγονός στάθηκε καθοριστικό για την μετέπειτα πορεία της, μνημονεύεται δε, στις δύο μικρές επιγραφές που βρίσκονται αριστερά και δεξιά της κεντρικής εισόδου του ναού. Τότε άρχισε η παρακμή της, έμεινε χωρίς μοναχούς, ερήμωσε και τελικά συγχωνεύτηκε με τη μονή Σπηλιάς, από την οποία ανεξαρτητοποιήθηκε το 1948. Η μονή πανηγυρίζει στις 6 Αυγούστου προσελκύοντας δεκάδες προσκυνητές από τη Θεσσαλία, τη γειτονική Άρτα ακόμα και από την Ευρυτανία. Επίσης γιορτάζουν τον Άγιο Στέφανο και τον Άγιο Τρύφωνα (1 Φεβρουαρίου) από τον οποίο φυλάσσονται λείψανα. Είναι συνέχεια ανοιχτό ενώ, αν προηγηθεί συνεννόηση με τους μοναχούς Αναστάσιο, Λεόντιο (ηγούμενος) ή Διόδωρο (ιεροδιάκονος) υπάρχει δυνατότητα φιλοξενίας για τέσσερις προσκυνητές (2445031910, 6986878811).

Το γεφύρι Αυλακίου ή Καταφυλλίου

Σπουδαία και εντυπωσιακή γέφυρα των αρχών του 20ου αι, στη θέση «Τριχιές» Καταφυλλίου του Δήμου Αχελώου. Διαθέτει τέσσερα ανισομερώς τοποθετημένα δευτερεύοντα, πλήρως ημικυκλικά τόξα και ένα κύριο 24ων μ. με μήκος βάσης 54,5 μ. και ύψος από την κοίτη 13 μ. Γεφυρώνει τον Αχελώο στα διοικητικά όρια των νομών Καρδίτσας, Ευρυτανίας, Αιτωλοακαρνανίας και Άρτας. Αποτελεί ένα από τελευταία δείγματα της άφθαστης τέχνης των λαϊκών μαστόρων της εποχής που στην αρχή του περασμένου αιώνα 1908 - 1910 (κατ' άλλους 1907 - 1911), συνδυάστηκε με

την υψηλή επιστημονική κατάρτιση των μηχανικών. Η χρησιμότητά του ευνόητη αφού στην ευρύτερη περιοχή κατέληγαν «οι δρόμοι των χειμαδιών», και από εκεί πέρναγαν τα κοπάδια από και προς τα χειμαδιά. Στις αρχές του 1900 ο πολιτικός Νικόλαος Στράτος ήταν αυτός που ενήργησε για την κατασκευή της, όπως και για της Τέμπλας. Έγιναν με σχέδια

μηχανικών και ανάδοχος και των δύο ήταν ο Κωνσταντίνος Ν. Παρίσης. Το 1986 χαρακτηρίστηκε ιστορικό διατηρητέο μνημείο (ΦΕΚ 890/Β'/19.12.1986) και το 1992 εγκρίθηκε μελέτη μερικής επισκευής του. Εύκολη πρόσβαση από το Αργύρι (βλ. Οικισμοί) του τ. Δήμου Αχελώου.

Μονή Σπηλιάς

Είναι χτισμένη στα 780μ. υψ. σε θεαματικό φυσικό πλάτωμα της απότομης βραχώδους πλαγιάς κάτω από την κορφή Ζερβό (1763μ. υψ.). Σχετικά κοντά βρίσκονται τα χωριά Λεοντίτο, Στεφανιάδα και Κουμπουριανά με πανοραμική θέα του τελευταίου ενώ χαμηλότερα, μέσα στην απαρμιλλου φυσικού κάλλους χαράδρα αργοκυλά το Πετριλίωτικο ρέμα. Η αρκετά απόκρημνη άλλοτε δύσβατη τοποθεσία, εξακολουθεί να σκορπά ρίγη στον προσκυνητή καθώς πλησιάζει από την μοναδική είσοδο, στη νότια πλευρά της βουνοπλαγιάς. Μέσα στο συγκρότημα της μονής εντυπωσιάζει η απλότητα της πλακόστρωτης αυλής με τις γλάστρες στη σειρά γεμάτες λουλούδια, εμπρός από τα κελιά τα άλλα βοηθητικά κτήρια και το ηγουμενείο. Εμπρός σας ο μικρός ναός, το παλιό καθολικό, το πρώτο που αντικρίζετε αφιερωμένο στην Κοίμηση της Θεοτόκου (17ου αι.) με τοιχογραφίες της ίδιας περιόδου. Το ξυλόγλυπτο τέμπλο είναι αντιγραφή του παλιού και επιχρυσωμένο.

Δίπλα στο παλιό καθολικό το νέο (1736) μεγαλύτερο, αφιερωμένο στη Ζωοδόχο Πηγή, προέκυψε από τη μεγάλη φήμη που είχε τον 18ο αι. Με τη μονή συνδέονται πολλά γεγονότα ήδη από την προεπαναστατική περίοδο με πολλές συσκέψεις και συμβούλια για την προετοιμασία των αγώνων. Ένα μέρος της φήμης της οφείλεται σε αυτό και στην θαυματουργή επαργυρωμένη εικόνα της Παναγίας. Η στρατηγική της θέση είχε ιδιαίτερη σημασία ενώ το πλαίσιο που λειτουργούσε το αρματολίκι των Αγράφων, την έφερνε συχνά στο επίκεντρο των συγκρούσεων. Το 1866/7 αν και έγινε στόχος των τουρκικών δυνάμεων έδωσε σωτήριο καταφύγιο στους Θεσσαλούς ενώ το 1878 ήταν το στρατηγείο της Θεσσαλικής επανάστασης, προοίμιο, για την οριστική απελευθέρωση του 1881. Μέσα στο ναό η πλουσιότερη διακόσμηση σε σύγκριση με τον παλιό και το ξυλόγλυπτο τέμπλο (1779) με τις δουλεμένες λεπτομέρειες υποβάλουν τον προσκυνητή.

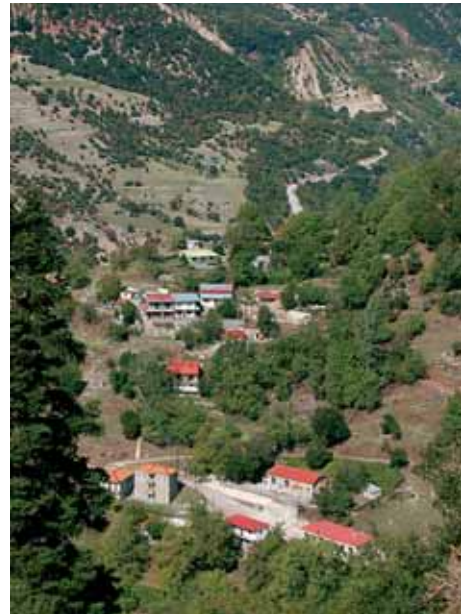

Στη μονή φυλάσσονται και άλλα κειμήλια πολλά εκ των οποίων φέρουν επιγραφές του 18ου αι. εποχής της μεγάλης ακμής της.

Η μονή Σπηλιάς πανηγυρίζει της Ζωοδόχου Πηγής και τον δεκαπενταύγουστο, προσελκύοντας εκατοντάδες προσκυνητές από τη Θεσσαλία, τη γειτονική Άρτα και από όλη την Ελλάδα. Είναι ανοιχτή συνεχώς ενώ κατόπιν συνενόησης με τον ηγούμενο της μονής αρχιμανδρίτη Νεκτάριο υπάρχει δυνατότητα φιλοξενίας (2445031739).

Μεσοβούνι

Παλιό χωριό με ελληνικό τοπωνύμιο είναι από τους πολλούς θεσσαλικούς οικισμούς που προϋπήρχε της εισβολής των Οθωμανών, τουλάχιστον από την ύστερη βυζαντινή εποχή. Αναφέρεται στην οθωμανική απογραφή του 1454/55. Τότε, υπολογίζεται ότι είχε 212 κατοίκους που καλλιεργούσαν δημητριακά και λινάρι, διατηρούσαν αμπέλια, καρυδιές και έτρεφαν πρόβατα. Να ανεβείτε στο χωριό για να δείτε την ενοριακή εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου, το πανέμορφο πετρόχτιστο σχολείο που λειτουργεί ακόμα με πέντε μαθητές (οι τρεις είναι παιδιά του παπά Αντώνη Ζουμπουρλή), με άξιο δάσκαλο τον κ. Σωκράτη Μηλαρά, και έλλειψη του τόσο χρήσιμου υπολογιστή. Είναι το δεύτερο εν λειτουργία στην περιοχή του Δήμου Αργιθέας μαζί με εκείνο του Πετρωτού.

Μεσοβούνι.

Δύο χλμ. από το κέντρο του Μεσοβουνίου σε ένα μπαλκόνι 1060μ. υψ της κορφής Πύργος (1458 μ. υψ.) βρίσκεται η μονή Γενεσίου της Θεοτόκου (17ος αι.) Από το αρχικό καθολικό σώζεται το ξυλόγλυπτο

τέμπλο, ενώ το μνημείο, όπως μας πληροφορεί επιγραφή στο υπέρθυρο της δυτικής εισόδου ανοικοδομήθηκε το 1904. Στη

θέση των παλιών πετρόχτιστων κελιών ολοκληρώθηκε στις μέρες μας το αρχονταρίκι και η πέτρινη κρήνη, δίπλα

από την μονή. Για την ώρα φιλοξενεί τους προσκυνητές στο μεγάλο πανηγύρι που γίνεται κάθε χρόνο στις 8 Σεπτεμβρίου.

Αγορασιά

Δεν είναι μόνο το φυσικό περιβάλλον και οι διαδρομές που ανοίγονται από εδώ, ούτε τα καφενεία που σερβίρουν ντόπιο τσίπουρο και καλούς μεζέδες. Είναι η ιστορία του συνοικισμού που μας οδηγεί βαθιά στο παρελθόν, τότε, που ήταν κομβικό σημείο, εμπορικός και συγκοινωνιακός σταθμός.

Φανταστείτε ότι πριν ακόμα ανοίξει ο δρόμος, ερχόντουσαν έφιπποι στα μουλάρια τους από παντού,

από όλα τα χωριά της δυτικής Αργιθέας ακόμη και τα μακρινά (Καταφύλλι, Βραγκιανά, Μάραθος, Αργύρι κ.ά.) για φωνίσουν είδη πρώτης ανάγκης, ρούχα, παπούτσια, υφάσματα και τα χρειαζόμενα τρόφιμα για το σπίτι αλλά και ζωοτροφές. Τα καφενεία που βλέπετε σήμερα με τους λίγους θαμώνες τότε ήταν γεμάτα κόσμο εμπορεύματα εμπόρους καιπραματευτάδες σε καθημερινή βάση. Μάρτυρες της πολυάνθρωπης κοινωνίας που ζούσε και ευημερούσε εδώ στέκει η ανακαινισμένη από τα Leader, παλιά πετρόχτιστη αποθήκη του συνεταιρισμού και το κλειστό σήμερα σχολείο. Το τελευταίο βρίσκεται 500μ. πιο κάτω από τα καφενεία. Η λειτουργία του άρχισε το 1966 με 35 παιδιά. Στο πέρασμα του χρόνου οι μαθητές - τριες κυμαίνοντουσαν από 38 μέχρι 9 (1987). Έκλεισε στα 1992 με τρείς.

Αγορασιά: Άποψη του οικισμού.

Η Παναγία της Χάριτος

Αν ψάξει κανείς σε όλους τους οικισμούς που σχηματίζουν την ενότητα του Πετρίλου θα ανακαλύψει ότι έχουν απομείνει 19 εκκλησίες (συν 2 ναίσκοι), οι περισσότερες από αυτές ερειπωμένες. Από όλες όμως ξεχωριστή παρουσιάζεται στις καρδιές των κατοίκων η πετρόχτιστη εκκλησία της Κοίμησης της Θεοτόκου στη

Χάρις (άλλοτε Κρανιά), χτισμένη σε θέση παλιότερου ναού.

Αυτό, γιατί στην ανέγερση της συνέδραμαν με προσωπική εργασία και χρήματα όλοι, ενώ οι γυναίκες πρόσφεραν ως και τα ασημένια τους κοσμήματα.

Στην βάση του επίθρου της νότιας εισόδου διαβάζουμε την ημερομηνία ανέγερσης 13 Μαΐου 1885. Μια ελεύθερη, νέα ζωή ξεκίνησε τότε για τις πολυπληθείς ορεινές κοινότητες ολόκληρης της Θεσσαλίας. Με αυτό το ξεχωριστό έργο στα Πετρίλια ήθελαν να καταδείξουν την αφοσίωση και την πίστη τους στο Θείο, αλλά κυρίως, την ελπίδα τους για ένα καλύτερο μέλλον μόλις τέσσερα χρόνια μετά την νίκη των Ελλήνων, την απελευθέρωση από τους Τούρκους και την ενσωμάτωση με την Ελλάδα. Αυτός είναι πιθανόν ο λόγος που στο λιθανάγλυφο της εισόδου εκτός την παράσταση της Κοιμήσεως υπάρχει και ο Άγιος Γεώργιος, πολεμικός άγιος και ελευθερωτής, σήμερα προστάτης του Πεζικού και του Στρατού Ξηράς.

Μεγάλη πετρόχτιστη και στιβαρή κατασκευή είναι χτισμένη με το μεράκι και την καλαισθησία Ηπειρωτών μαστόρων ξεχωρίζει για το τριώροφο μεγαλόπρεπο κωδωνοστάσιο και την ενδιαφέρουσα αρχιτεκτονική της, με θόλους, σε μια εποχή που θεωρείται ότι επικρατούν οι ξυλόστεγες. Ο μοναδικός ναός της περιοχής που, λίγα χρόνια πριν, διέθετε άμβωνα. Στο εσωτερικό του θα δείτε την θαυματουργή εικόνα της Παναγίας της Φαναριώτισσας - Πετριλιώτισσας, το ιερότερο κειμήλιο του χωριού, τοποθετημένη σε περίτεχνο ξυλόγλυπτο προσκυνητάρι.

Είναι γνωστές λίγο - πολύ οι παραδόσεις που συνοδεύουν τις εικόνες. Έτσι και η Βρεφοκρατούσα λέγεται ότι όταν ήρθαν οι Τούρκοι στο Φανάρι της Καρδίτσας, η εικόνα «έφυγε» και κατά θαυμαστό τρόπο βρέθηκε κάτω από μια κρανιά στο Πετρίλο. Από αυτό το περιστατικό της εύρεσης πήρε την ονομασία του ο συνοικισμός. Τις επόμενες μέρες έμαθαν οι Φαναριώτες ότι η εικόνα πήγε στο Πετρίλο. Πήγαν λοιπόν, τη ζήτησαν και την πήραν πίσω. Την άλλη μέρα όμως, η εικόνα βρέθηκε πάλι στην Κρανιά. Ακόμα και τη δεύτερη φορά που προσπάθησαν και την κάρφωσαν για σιγουριά σε έναν μαλόκεδρο, αυτή ξαναγύρισε.

Σήμερα υπάρχει συμφωνία να παραμένει στο χωριό από τον Νοέμβριο έως τον 15 Αύγουστο. Από εκεί και μετά, έως τον Οκτώβριο παραμένει στο Φανάρι.

Πετρωτό

Ζωντανό χωριό με περισσότερους από 250 καλοκαιρινούς κατοίκους και 45 χειμωνιάτες. Χτι-

Πετρωτό: Το νέο σχολείο.

σμένο σε κατάφυτη τοποθεσία γειτονεύει με το ωραίο δάσος Συκιάς - Πετρωτού (βακούφι) με πολλές πηγές και μονοπάτια για πεζοπορία. Εδώ βρίσκεται το δεύτερο ανοιχτό σχολείο της Αργιθέας που ήταν κλειστό από το 1985. Επαναλειτούργησε το 2005 και σε αντίθεση με του Μεσοβουνίου, εξοπλίστηκε πλήρως μέσω του Ο.Σ.Κ. (διαθέτει υπολογιστή) και σήμερα έχει τέσσερις μαθητές με άξιο δάσκαλο τον Δημήτρη Κοντογιάννη. Από αρχαιολογικά ευρήματα μαρτυρείται μια συνεχής κατοίκηση της θέσης από την ελληνιστική εποχή ενώ λίγο έξω από το χωριό θα περπατήσετε στον αρχαιολογικό χώρο «Παλαιοκάστρο - Πουρναράκια» (βλ. ενότητα Πολιτισμός).

Πετρωτό: Ο Άγιος Νικόλαος. Άρχισε να χτίζεται το 1861 και τελείωσε το 1881.

Η ίδρυση του Λιάσκοβου έγινε μετά το 1395/1396 και πριν το 1454/1455 χρονολογία που αναφέρεται για πρώτη φορά στην οθωμανική απογραφή με νέα εγγραφή.

Να δείτε την πετρόχτιστη εκκλησία του Αγίου Νικολάου (1881) με γυναικωνίτη δείγμα της πολυπληθούς κοινότητας. Ξεκίνησε να χτίζεται το 1861 και ολοκληρώθηκε μετά από είκοσι χρόνια. Στις μέρες μας, μια παράξενη λεπτομέρεια ήρθε στο φως με αφορμή

μία επισκευή. Τότε, με έκπληξη οι τεχνίτες διαπίστωσαν ότι το γυαλιστερό δάπεδο δεν ήταν πλάκες στρωμένες αλλά ολόκληρα αγκωνάρια λαξεμένα διαγώνια, σαν ρόμβοι που οι παλιοί μαστόροι τα έμπηξαν στο έδαφος. Γυάλισαν με τα χρόνια περπατώντας οι πιστοί πάνω τους.

Μοναδικό στέκι το «Μονοπώλιο» που χωρίς σκωπτική διάθεση για την ονομασία είναι πράγματι ένα κατάστημα που μπορείτε να απολαύσετε τοπικές λικουδιές, τσιπουράκι ή καφέ με σπιτική ποιότητα, όχι σε τιμές μονοπωλίου.

Πετρωτό: Το εσωτερικό του Αγίου Νικολάου.

Πετρωτό: Πετρόχτιστη κατοικία, υπό ανακαίνιση.

Ο νερόμυλος και η ντριστελά στο Αργύρι

Από τους δεκάδες νερόμυλους που είχε στο παρελθόν η περιοχή Αργιθέας, περισσότερους από έναν σε κάθε χωριό όπως γνωρίζουμε, οι πιο πολλοί από αυτούς έχουν εγκαταλειφθεί ενώ πολλοί κείτονται σε ερείπια. Το ίδιο φαινόμενο κυριαρχεί σε πολλά χωριά της Ελλάδας ενώ οι κατά τόπους διοικήσεις, με ελάχιστες εξαιρέσεις, δηλώνουν στην πράξη την αδυναμία τους να συντηρήσουν ή να αποκαταστήσουν αυτά τα πολύτιμα πετρόχτιστα οικοδομήματα, τεκμήρια της προβιομηχανικής εποχής. Φωτεινή εξαίρεση ο τ. Δήμος Αχελώου ο οποίος ανακαίνισε έναν από τους δύο που είχε άλλοτε το Αργύρι περιλαμβάνοντας στο έργο της αποκατάστασης και την παρακείμενη ντριστελά.

Αργύρι: Ο ανακαινισμένος νερόμυλος.

Αυτή ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη στα νοικοκυριά αφού δεν υπήρχε, άλλος τρόπος να πλένονται τα βαριά μάλλινα κλινοσκεπάσματα (βελέντζες, κουβέρτες, κουρελούδες κ.ά.).

Στο πρόσφατο παρελθόν ο μύλος που με τη δύναμη του νερού δημιουργούσε κίνηση και άλεθε τα γεννήματα της γης, ήταν πολύ χρήσιμος στη λειτουργία της κοινότητας, καλύπτοντας τις ανάγκες των οικογενειών σε αλεύρι, πλιγούρι και δεκάδες άλλα παράγωγα, όπως οι ζωτροφές, απαραίτητες τότε για την ανεπτυγμένη κτηνοτροφία και τα οικόσιτα ζώα τους.

Το ιδιοκτησιακό τους καθεστώς παρουσιάζει ποικιλία. Υπήρχαν οι βακούφικοι που ανήκαν σε μοναστήρια ή εκκλησίες και συνήθως μισθώνονταν σε ιδιώτες, οι κοινοτικοί και οι ιδιωτικοί. Πέρα από την οικονομική του διάσταση είχε και σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ζωή του χωριού ως σημείο συνάντησης και αναμετάδοσης πληροφοριών οι οποίες κάλυπταν πολλούς τομείς της ζωής του τόπου.

Ο νερόμυλος και η ντριστελά βρίσκεται στο βουνό Φούρνος, θέση Κλειδέρες, στην κατάληξη ενός κατηφορικού μονοπατιού. Συνεχίζει να εξυπηρετεί τους ντόπιους στο άλεσμα καλαμποκιού, βρίζας, σταριού κ.ά. Σύμφωνα με μαρτυρία του Σω-

τήρη Παναγιώτου μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1940 αλέθανε και αλάτι ώστε να γίνει ψιλότερο για να μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη μαγειρική. Πέντε λεπτά πεζοπορία από τον μύλο είναι το φαράγγι «στο Φούρνο» όπου υπάρχουν οι εγκαταστάσεις ενός Μικρού Υδροηλεκτρικού Έργου (ΜΥΚ).

Το κατάφυτο περιβάλλον και η δυναμική παρουσία του νερού θα ενθουσιάσει τους επισκέπτες ενώ οι κάθετες ορθοπλαγίες του Φούρνου και πιο μέσα στο φαράγγι, της Πάργας, με τα πολύμορφα βράχια τους, ενδέχεται να βρουν και άλλες χρήσεις στο μέλλον, σαν ανεξερεύνητα αναρριχητικά πεδία.

Το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία

Προφήτης Ηλίας.

τας ταυτόχρονα για ολιγόλεπτη στάση.

Πάνω στη διαδρομή, σε μια απότομη στροφή του δρόμου βρίσκεται το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία. Είναι θεμελιωμένο στη ρίζα ενός θεόρατου βράχου και εισχωρεί έως μέσα, στη σπηλιά που είναι χτισμένο το ιερό. Είναι πάντοτε ανοιχτό περιμένοντας τους διαβάτες και τους ευσεβείς προσκυνητές. Το ταπεινό εσωτερικό του στολίζεται με ένα λιτό ξύλινο τέμπλο και λιγοστές φορητές εικόνες, ενώ η ξύλινη γαλάζια οροφή του κοσμεύεται με την μεγάλη κυκλική εικόνα του παντοκράτορα. Πίσω από το τέμπλο, μέσα στον βράχο είναι το ιερό και οι μοναδικές τοιχογραφίες της Θεοτόκου και του Προφήτη Ηλία.

Η θέα από τα 1022 μ.υψ. εκπλήσσει τον ανυποψίαστο περιηγητή ο οποίος αγναντεύει σε πρώτο πλάνο το Αργύρι με τους συνοικισμούς του, ενώ μακρύτερα, το μεγαλύτερο τμήμα του πέτρινου τείχους των βουνών του Βάλτου Αιτωλοακαρνανίας, με τις κορφές Πύργοι (1435 μ. υψ.), Γάβροβο (1781 μ. υψ.), Κορφούλα (1643 μ. υψ.) και στα ριζά τα χωριά της ανατολικής πλευράς τους. Το ξωκλήσι το γιορτάζουν στις 20 Ιουλίου στην κεντρική πλατεία στο Αργύρι.

Tip: Όπως ανεβαίνετε προς το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία υπάρχει μονοπάτι (βλ. πεζοπορικές διαδρομές) που βγάζει στο διάσελο των Κέδρων.

Το καφενείο του Μπακογιάννη

Είναι δεν είναι 100 μέτρα από την πηγή «Χωμένη» του συνοικισμού Μεταμόρφωσης Ανθηρού. Θα λέγαμε μοναδικό, αλλά είναι λίγο για την ιστορία του. Αναφερόμαστε στο παλιό πετρόχτιστο καφενεδάκι του μπαρμπα - Αλκιβιάδη Μπακογιάννη που το άνοιξε το 1955 συντροφιά με την κυρα-Δέσποινα, τη γυναίκα του. Άλλοτε πέρασμα όλων των κατοίκων, εμπόρων και ταξιδιωτών, ένα μεγάλο παντοπωλείο της εποχής, είχε ότι μπορούσε να ζητήσει ο απλός κάτοικος του χωριού.

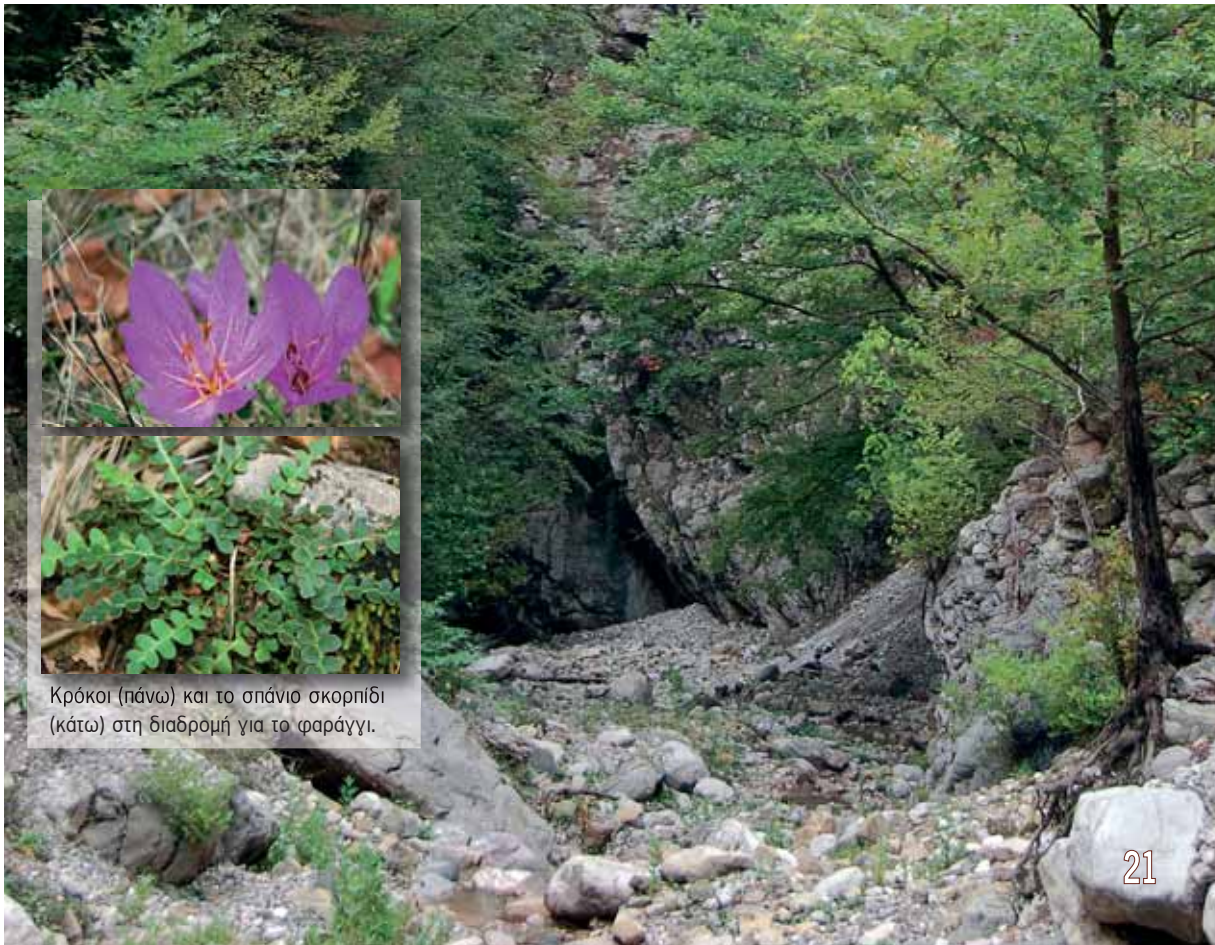
Εκτός από τρόφιμα διέθετε παπούτσια, ρούχα, υφάσματα όλα με κόπο φερμένα από την Πύλη Τρικάλων, αφού ήταν πιο κοντά από το Μουζάκι. Η μεταφορά το εμπορευμάτων γινόταν από κακοτράχαλα μονοπάτια. Τα μουλάρια και οι άνθρωποι, γυναίκες και άντρες όλοι θαλιγκωμένοι μέχρι το βράδυ που ξεκουράζονταν στο χάνι του μπάρμπα-Στέφου Γώγου στην Παλιοκαρυά. «...το πρωί αφήναμε κάτι πενταροδεκάρες πίνανε το τσαγάκι μας ή τον καφέ, σε μια εποχή που δεν είχαν όλοι να αγοράσουν, φορτωνόμαστε πάλι στην πλάτη μέχρι το χωριό. Άλλοι με μουλάρια άλλοι με ντορβάδες ή δισάκια μπρός πίσω... και ήταν όλο ανηφόρα. Δύσκολα χρόνια αλλά τα καταφέραμε, μεγαλώσαμε τέσσερα παιδιά και ένα κορίτσι. Σήμερα είμαι 82 χρονών αλλά ακόμα το παλεύω κι' ας μου λείπει η Δέσποινα».

Ο μπαρμπα-Αλκιβιάδης θα σας φτιάξει από καφεδάκι, μέχρι μεζεδάκια για τσιπουράκι λουκάνικο, τυράκι, ομελέτα, αν έχει ντόπια αυγά ή κάτι πικάντικο για το δρόμο. Το προτείνουμε ανεπιφύλακτα (τηλ. 2445031214).

Το φαράγγι Κώστιανο Αχελώου

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και σύντομη (40') η διάσχιση του φαραγγιού Κώστιανο μέχρι κάτω στα δροσερά νερά του Αχελώου για κολύμπι ή ψάρεμα σε ένα πραγματικά θεαματικό καταφύγιο για

Κρόκοι (πάνω) και το σπάνιο σκορπίδι (κάτω) στη διαδρομή για το φαράγγι.

Η αρχή του μονοπατιού για το φαράγγι Κώστιανο.

Το μονοπάτι για το φαράγγι Κώστιανο.

όσους αποζητούν τη γαλήνη. Όπως πολλά από τα φαράγγια μας διαθέτει αξιόλογη μικροχλωρίδα με δεκάδες φυτά - βότανα, όπως το διάσημο σκορπίδι (*Ceterach officinarum*), και εντυπωσιακό αριθμό από μικροπούλια. Ο πλούτος του όμως δεν εξαντλείται σε αυτά που είναι ορατά, και είναι πράγματι εντυπωσιακά, αλλά απλώνεται και στα μεγάλα θηλαστικά που δεν βλέπουμε, όπως η αρκούδα ή ο λύκος που συχνά πυκνά εμφανίζονται σε όλη την περιοχή.

Επίσης, υπάρχουν πραγματικοί θησαυροί για την επιστήμη, αθέατοι στον μη ενημερωμένο ή τον μη ειδικό, όπως ότι αυτό το φαράγγι διαθέτει κάτι μοναδικό.

Το ρέμα του, που αυξάνει τη ροή του όσο πλησιάζει στον Αχελώο, διασχίζει όλους τους Γεωλογικούς σχηματισμούς της γεωτεκτονικής ζώνης Ωλονού - Πίνδου, ηλικίας από 225 εκατ. περίπου έως 40 εκατ. περίπου. Διαθέτοντας υψηλή βιοποικιλότητα και ταυτόχρονα μεγάλο γεωλογικό ενδιαφέρον πιστεύουμε ότι ο δήμος πρέπει να κινηθεί τις διαδικασίες για να προστατευτεί από τις όποιες επεμβάσεις.

Η πρόσβαση είναι εύκολη ακολουθώντας τα βέλη. Περνάτε δίπλα από λιθόκτιστη μάντρα - αναβαθμίδα πεζοπορώντας κατηφορικά από ανατολή προς δύση μέσα από το πυκνό δάσος δίπλα και ψηλότερα από το ρέμα.

Σε 10' θα είστε στην κοίτη του κατηφορίζοντας προς το

στενότερο σημείο του, εκεί που στρίβει δεξιά (25') προς την έξοδο και τον ποταμό Αχελώο (40'). Η μεγάλη ξύλινη πινακίδα που θα σας οδηγήσει στο Κώστιανο φαράγγι βρίσκεται 8,2 χλμ. από το Πετρωτό προς Καλή Κώμη και 4,2 χλμ. από την Καλή Κώμη προς Πετρωτό.

Ο Άγιος Νικόλαος με το πώρινο τέμπλο

Πραγματική αποκάλυψη ο ενοριακός ναός στην Καλή Κώμη αφιερωμένος στον Άγιο Νικόλαο αρχιεπίσκοπο Μύρων της Λυκίας. Σύμφωνα με επιγραφή χτίστηκε το 1917 και σύμφωνα με προφορική μαρτυρία ήταν Πραμαντιώτες οι χτίστες. Στην αρχική του μορφή είχε πέτρινο τρούλο.

Μόλις οι μαστόροι του τελείωσαν, γρήγορα πληρώθηκαν και αναχώρησαν νύχτα από το χωριό...

Το πρωί οι κάτοικοι κατάλαβαν προς τι η άμεση φυγή αφού ο τρούλος, λόγω βάρους, έπεσε.

Τρέχοντας, τους πρόλαβαν στο Μυρόφυλλο και τους έφεραν πίσω. Στο νέο χτίσιμο χρησιμοποίησαν το πωρί ώστε να ελαφρώσει η κατασκευή.

Δεν διευκρινίζεται τίποτε για το τέμπλο, το οποίο ο πληροφορητής μας Αλκιβιάδης

Σκύλας λέει ότι χτίστηκε μεταγενέστερα, άγνωστο πότε. Υποθέτω, ότι μετά την πληρωμή των μαστόρων, τη δεύτερη φορά, η κοινότητα, πιθανόν από οικονομική δυσπραγία, δεν κάλεσε κάποιον ξυλογλύπτη προτιμώντας τον πωρόλιθο που αφθονεί στην περιοχή και είχαν χρησιμοποιήσει οι Πραμαντιώτες μαστοροί.

Έτσι αυτοί, έγιναν η αιτία για τη δημιουργία από άλλους, τεχνίτες που γνώριζαν από γλυπτική, αυτού του περίτεχνου τέμπλου.

Καλή Κώμη: Το πώρινο τέμπλο του Αγίου Νικολάου.

Ο Πωρόλιθος, αυτό που στο γλωσσάρι της παραδοσιακής αρχιτεκτονικής λένε Πουρί ή Πωρί είναι ασβεστολιθικό πέτρωμα που λαξεύεται εύκολα και γιαυτό χρησιμοποιείται στην οικοδομική τέχνη. Πώρινους κίονες, πλάσια, πλάκες, παράθυρα, κωδωνοστάσια, τόξα, υπέρθυρα, αρχιτεκτονικά μέλη, διακοσμήσεις: γείσα, σταυρούς, αετώματα κ.ά, γνωρίζαμε, αλλά ολόκληρο πώρινο τέμπλο προκαλεί αρχικά έκπληξη και κατόπιν θαυμασμό.

Αποψη του Ανθηρού, έδρα του
ενιαίου δήμου Αργιθέας.

Βραγκιανά

Ένα αμφιθεατρικά χτισμένο χωριό στα 600 μ. υψ. σε ένα κατάφυτο περιβάλλον με κάθε λογής δέντρα. Ήταν έδρα του τ. Δήμου Αχελώου με αρκετές υπηρεσίες του δημοσίου (Γυμνάσιο, Δημοτικά σχολεία, νηπιαγωγείο, δύο περιφερειακά ιατρεία, ταχυδρομείο, ταχυδρομικό ταμιευτήριο, αστυνομικό τμήμα), που συνεχίζουν να εξυπηρετούν όλα τα χωριά. Παρά την ύπαρξη αντιξοοτήτων, μεγάλες αποστάσεις από τα αστικά κέντρα (65 χλμ. από το Μουζάκι), αρκετοί χωματόδρομοι (ιδανικοί για εξερεύνηση με 4Χ4 ή μοτοσυκλέτα), παρουσιάζει τη μεγαλύτερη κινητικότητα και είναι η πλέον ενεργή περιοχή του Δήμου Αργιθέας με τέσσερα μεγάλα χωριά, αρκετούς συνοικισμούς και μεμονωμένες οικίες.

Η ιστορία του πιστεύεται ότι χάνεται στο βάθος του χρόνου ενώ το σημερινό κεφαλοχώρι δεν θυμίζει το ακόμη μεγαλύτερο που ονομαζόταν Κατούνα. Η αρχική θέση του ήταν απέναντι από το σημερινό, στη θέση Κατούνιστα, όπου βρίσκονται λίγα ερείπια ενώ ανακαλύφθηκαν ευρήματα και νομίσματα, ως λείψανα αρχαίας πόλης. Ο εγκαταλειμμένος τόπος έμεινε ερειπωμένος έως τα μεταπαναστατικά χρόνια όταν κτηνοτρόφοι από τα Βραγκιανά Ευρυτανίας (και Μεγάλα Βραγκιανά), στις διαρκείς μετακινήσεις τους για εύρεση χειμαδιών, έφεραν τα κοπάδια τους στις πλούσιες βοσκές της περιοχής. Αρχικά πέντε οικογένειες μετακινήθηκαν και εγκαταστάθηκαν μόνιμα στον τόπο, ονομάζοντάς τον "Μικρά" Βραγκιανά. Όπως και σε άλλες περιπτώσεις πολλές θερινές «μάντρες» βοσκών εξελίχθηκαν σε κτηνοτροφικούς οικισμούς. Έτσι γινόταν στη γειτονική Ευρυτανία, έτσι και στον γειτονικό ορεινό Βάλτο Αιτωλοακαρνανίας, που σε όλη σχεδόν τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας έζησε σε ημιαυτόνομο καθεστώς. Έτσι έγινε και στα Βραγκιανά.

Αργότερα ακολούθησαν και άλλοι που μετοίκησαν από τα γύρω μέρη, ιδίως από την Ήπειρο,

καθώς και άτομα κυνηγημένα λόγω της εθνικής τους δράσης. Σημειώνεται ότι σήμερα τα "Μικρά" Βραγκιανά είναι μεγαλύτερα σε έκταση και πληθυσμό από τα "Μεγάλα" των Αγράφων, τη μητρόπολή τους. Εκείνα τα χρόνια, σε όλους τους σημερινούς οικισμούς και συνοικισμούς παράλληλα με την καλλιέργεια των λίγων χωραφιών και τη διατήρηση πολύ μικρής οικόσιτης κτηνοτροφίας (λίγα γιδοπρόβατα και μία αγελάδα, στις περισσότερες οικογένειες), αναπτύσσονται και άλλοι κλάδοι

της βιοτεχνίας. Επτά χωριά της Αργιθέας χάρη στο επάγγελμά τους χαρακτηρίζονται ως *Καλαντζοχώρια* για τις επαγγελματι-

Βραγκιανά.

Βραγκιανά: Ο Άγιος Δημήτριος χτισμένος το 1891.

Βραγκιανά: Το παλιό σχολείο, δωρεά του Ανδρέα Συγγρού.

κές συντεχνίες των χαλκουργών και γανωμάτων τους: Αργύρι, Γρυμπιανά, "Μικρά" Βραγκιανά, Σελιπιανά (=Καταφύλλι), Μπουκοβίτσα (=Ανθρό), Κνίσσοβο (=Αργιθέα), Λιάσκοβο (=Πετρωτό).

Σήμερα, τα γραφικά Βραγκιανά με τους συνοικισμούς τους έχουν 500 κατοίκους συγκρατώντας έναν αρκετά μεγάλο αριθμό νέων ανθρώπων που πλέον δεν φεύγουν από τον τόπο τους, πράγμα όχι μόνο ευόωνο και άξιο προσοχής, αλλά μοναδικό για ορεινό χώρο. Τα αξιοθέατα του χωριού, εκτός από τις υπέροχες πεζοπορίες στα γειτονικά υψώματα, βρίσκονται στο κέντρο του, όπου η ολόδροση πλατανοσκέπαστη πλατεία με την πετρόχτιστη

μητρόπολη του Αγίου Δημητρίου (1891). Επιβλητική εκκλησία που στο εσωτερικό της θα θαυμάσετε ένα από τα ομορφότερα τέμπλα της περιοχής φιλοτεκνημένο το 1899 από τον ξυλογλύπη Δημήτρη Κουτούλα από τα Κέδρα (Χορίγκοβο) Ευρυτανίας. Επίσης αξιόλογο είναι το Δημοτικό σχολείο (1904), σημερινό Δημαρχείο δωρεά του Ανδρέα Συγγρού χτισμένο στις αρχές του 20ου αιώνα (βλ. ενότητα Πολιτισμός). Ψηλότερα στον οικισμό με άπλετη θέα προς αυτόν βρίσκεται «το στέκι της Φρόσως» (2445031421), ένα συμπαθητικό καφεενεδάκι - ψησταριά που περιλαμβάνει και ξενώνα. Λίγο παρακάτω από το κτήριο βρίσκεται ένα άλλο γνωστό ανακαινισμένο μνημείο, η Κοίμηση της Θεοτόκου (18ου αι.), στο ιερό της οποίας σώζεται τμήμα του παλιού διάκοσμου, μια τοιχογραφία της Πλατυτέρας των Ουρανών. Γειτονικά στην εκκλησία σε ένα κατάφυτο περιβάλλον βρίσκεται ο παλιός νερόμυλος.

Το γεγονός ότι τα Βραγκιανά είναι πολύ κοντά στον ποταμό Αχελώο, πάνω στο φυσικό σύνορο των νομών Καρδίτσας, Άρτας, Ευρυτανίας και Αιτωλοακαρνανίας, είναι πολύ θετικό για τον επισκέπτη αφού εύκολα όχι μόνο μπορεί να επισκεφθεί τα γειτονικά χωριά, τα μνημεία και τα αξιοθέατα τους αλλά να επιστρέψει στην Ήπειρο (από Κομπότι ή Πέτα Άρτας) ή στην Αθήνα μέσω Ρίου- Αντιρρίου (Νέο Χαλκιδόπουλο - Στράτος - Μεσολόγγι - Αγρίνιο κ.λπ.).

Αργύρι

Η πλέον απομακρυσμένη γωνιά του νομού Καρδίτσας (80 χλμ. από Μουζάκι), γειτονεύει με τους νομούς Ευρυτανίας και Αιτωλοακαρνανίας. Τα σπίτια του είναι χτισμένα αραιά, ξεκινώντας από την πλατεία, έως κάτω στις καταπράσινες κοιλάδες με τις καλλιεργημένες ρεματιές των, αρκετών, συνοικισμών Μεγάλη Πέτρα, Μακρύκαμπος, Αντιβάλη, Κοσιάρα και Σταλός. Περιποιημένο, καθαρό χωριό περιζώνεται από τις κατάφυτες εκτάσεις ελάτης της Μυρμιντζάλας (1542 μ. υψ.) ενώ σχεδόν παντού ξεχωρίζουν μικροί κήποι και χωραφάκια με κάθε είδους λαχανικά και λουλούδια. Από παντού ξεχειλίζει δροσιά και φιλόξενη διάθεση.

Στο κέντρο του οικισμού υπάρχει πυκνότερη δόμηση και η μεγάλη πλατεία με την κεντρική εκκλησία του Αγίου Νικολάου. Εκεί είναι τα καφενεία και το εστιατόριο - ψησταριά «Αλίκη» του Πέτρου Μπαμπάτσικου για να δοκιμάσετε ντόπιες σπεσιαλιτέ (δοκιμάστε γίδινο τσαλαφούτι) και μεζεδά-

για τσιπουράκι από τα χέρια της κ. Αλίκης. Στο ίδιο κτήριο λειτουργεί ο ομώνυμος καινούργιος ξενώνας (2445032155). Η ιδιαιτερότητα του πιο απομακρυσμένου οικισμού της Καρδίτσας και το γεγονός ότι γειτονεύει με την Ευρυτανία απ' όπου έρχεται ο παλιός δρόμος επικοινωνίας με τα χωριά της Αργιθέας, ενώ διαθέτει και ξενώνες με καλά εστιατόρια, είναι από τα μεγάλα προτερήματα για τους περιηγητές.

Δεν είναι τυχαίο ότι από εδώ ξεκινούν κάποιες από τις ομορφότερες ημερήσιες εκδρομές στις γύρω περιοχές και τα αξιοθέατα του χώρου, ειδικότερα προς το ξωκλήσι του Προφήτη Ηλία, ή στον νερόμυλο με την ντριστέλα στις Κλειδέρες (βλ. ενότητα Εξερεύνηση), και προς Κέδρα, Ρόγγια, Βραγκιανά από το δάσος (βλ. ενότητα Διαδρομές Περιπέτειας). Επίσης, κανείς επισκέπτης δεν έφυγε χωρίς να δει το περίφημο γεφύρι του Αυλακίου ή Καταφυλλίου (βλ. ενότητα Αξίζει να Δείτε), στην ευρύτερη περιοχή του συνοικισμού Αρδάνοβο στο όριο με το νομό Άρτας - Ευρυτανίας. Πραγματικά ο τόπος διαπνέεται από μian άλλη, εντελώς ξεχωριστή αύρα και οι δραστηριότητες που ανοίγονται από εδώ είναι εκπληκτικές, αν όχι μοναδικές.

Αργύρι: ο Άγιος Νικόλαος στην κεντρική πλατεία.

Αργιθέα

Ένα χωριό κατάφυτο από πλατάνια, καρυδιές και κάθε είδους δέντρο ενώ ψηλότερα δάση ελάτης παράλληλα με μεγάλους βοσκότοπους που ευνοούν την κτηνοτροφία, δημιουργούν ένα ολόδροσο περιβάλλον για ξεκούραση. Τα πολλά περιποιημένα πετρόχτιστα σπίτια με τις ξυλοδεσιές και τα παλιά ξύλινα υπέρθυρα εντυπωσιάζουν τον επισκέπτη, όμως το καλύτερο είναι να περπατήσετε από τον παλιό νερόμυλο στο καινούργιο πλακόστρωτο μονοπάτι που καταλήγει στο ομώνυμο του οικισμού, πέτρινο γεφύρι, παλιότερα η μοναδική οδός επικοινωνίας με τη Δρακότρυπα και το Μουζάκι. Φυσικά είναι θαυμάσια ευκαιρία να δοκιμάσετε εύγεστη ψητή πέστροφα, δίπλα από τον Κνισοβίτη ποταμό στο κατάστημα της Γεωργίας και του Δημήτρη.

Την Αργιθέα διασχίζει το ευρωπαϊκό μονοπάτι υπερσυνοριακών διαδρομών E - 4 που κατευθύνεται βόρεια προς Στουρναρέικα (8ω.) ή νότια προς Βλάσι (5ω) και Πετρίλο (6ω15'). Αξέχαστη θα σας μείνει η βόλτα μέχρι τις «Κορομηλιές», ένα κατάφυτο ύψωμα ιδανικό για σύντομη πεζοπορία, όλες τις εποχές του χρόνου.

Τα υπέροχα τοπία που περιτριγυρίζουν το χωριό προσφέρουν πράγματι μία ιδιαίτερη επαφή με την φύση. Δεν είναι τυχαίο ότι εδώ δραστηριοποιούνται δύο λαϊκοί ζωγράφοι (βλ. ενότητα Πολιτισμός).

Μπαίνοντας στην Αργιθέα.

Ανθηρό

Πράγματι ένας ζηλευτός, ανεπτυγμένος, μεγάλος και παλιός οικισμός. Αναφέρεται στην απογραφή των Οθωμανών το 1454/55 ως Βοκονίς και υπολογίζεται ότι είχε πληθυσμό 321 άτομα που καλλιεργούσαν δημητριακά, αμπέλια, καρυδιές οπωροφόρα δέντρα και έτρεφαν πρόβατα και

Ανθηρό, έδρα του Δήμου Αργιθέας.

μελίσσια. Παραμένει έδρα του ενιαίου πλέον Δήμου Αργιθέας με λίγες υπηρεσίες του δημοσίου (αγροτικό ιατρείο, ταχυδρομείο) που εξυπηρετούν όλα τα γύρω χωριά. Συγχαρητήρια αξίζουν στον δήμαρχο κ. Χρήστο Καναβό που πάλεψε για τις αναπλάσεις, την ασφαλιτοστρωση των δρόμων, ένα όνειρο χρόνων που έγινε πραγματικότητα, και την τοποθέτηση ξύλινων ενημερωτικών πινακίδων για τις διαδρομές. Επιπλέον τοποθετήθηκαν πινακίδια με λευκό πλαίσιο και κόκκινο τόξο που δείχνουν τα μονοπάτια πράγμα που διευκολύνει αφάνταστα τους πεζοπόρους.

Η πλακόστρωτη πλατεία με την εκκλη-

σία της Αγίας Παρασκευής αποτελεί - ιδίως καλοκαίρι - κέντρο της ζωής του Ανθηρού, το οποίο διαθέτει πολλά αγροκτήματα και θαυμάσιους κήπους με λαχανικά σχεδόν σε όλα τα σπίτια. Το Ανθηρό ευτύχησε να έχει δεκάδες πηγές, όλη η γη γύρω του είναι καλλιεργήσιμη και ποτιστική, με μεγάλη απόδοση γεωργικών προϊόντων. Καμάρι των κατοίκων το Ιστορικό – Εκκλησιαστικό μουσείο που στεγάζεται στο παλιό κοινοτικό γραφείο (βλ. ενότητα Πολιτισμός). Αξιομνημόνευτη η παρουσία του όπως και οι μελέτες ανάδειξης των εκθεμάτων που καταγράφηκαν από την 7η Ε.Β.Α το 1984.

Το καταπράσινο από κάθε είδους δέντρα περιβάλλον γύρω από το χωριό είναι καλή αφορμή για γνωριμία με τους μικρούς συνοικισμούς του, από τον νέο ασφαλιτόδρομο. Λίγο πριν το Λαγκάδι ακολουθείτε το μονοπάτι για 1200μ. για να δείτε τον ανακαινισμένο υδροκίνητο μύλο, (ανήκει στον γειτονικό ναό των Αγίων Αναργύρων) που κάποτε άλεθε κυρίως καλαμπόκι αλλά και όλα τα γεννήματα της γης. Δίπλα του, η ντριστελά για το πλύσιμο των βαριών μάλλινων υφαντών του αργαλειού (βελόντζες, φλοκάτες, κλινοσκεπάσματα κ.ά). Αμέσως μετά το χωριό είναι μια εξωτική

Ανθηρό: Τμήμα του οικισμού.

τοποθεσία προς το ναό Αγίων Αναργύρων (1500μ.) και τον περίφημο πεστροφογεννητικό σταθμό. Εδώ εκτρέφεται ο γόνος της πέστροφας και μοιράζεται σε κάθε ενδιαφερόμενο για τον εμπλουτισμό των ποταμιών της χώρας.

Στη διαδρομή από τον κεντρικό δρόμο περνάτε την αρχή της πεζοπορικής διαδρομής (υπάρχει πινακίδα) «Κυδωνιά - Καλατώρι - Μέγας Κάμπος» (6χλμ. 1ω20'), την ιστορική μονή Κατουσίου και φτάνοντας στην Μεταμόρφωση όπου η πηγή «Χωμένη» (μόλις την δείτε θα καταλάβετε γιατί την ονόμασαν έτσι), το ξενοδοχείο «Κατούσι» και το περίφημο καφενείο του Μπακογιάννη (βλ. ενότητα Εξερεύνηση).

Στην πηγή «Χωμένη» υπάρχει ξύλινη πινακίδα προς «Βιότοπο Κατούνας (7,00 χλμ. 2ω30') μια διαδρομή που καταλήγει στο ομώνυμο του βιότοπου καταφύγιο.

Επιστρέφοντας στο Ανθηρό μην παραλείψετε να δοκιμάσετε ντόπιο τσίπουρο στο καφεπαντοπωλείο του Αντρέα Σέμπρου, ένα από τα παλιότερα του χωριού, και τους νόστιμους σπιτικούς μεζέδες στο καφενείο του Παύλου Γάλλου.

Πολύτιμη παρουσία στην Αρχιθέα η μονή Κατουσίου (17ου αι.) αφιερωμένη στο Γεννέσιο της Θεοτόκου γνωστή και σαν Παναγία Κατουσιώτισσα. Γύρω της υπάρχει εντυπωσιακός περίβολος, σαν τείχος, αδιάψευστος μάρτυρας των αγώνων που έγιναν τα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Στο πέρασμα του χρόνου εγκαταλείφθηκε και κατοικήθηκε από πολλούς μοναχούς γνωρίζοντας μέρες ευμάρειας και μεγαλοπρέπειας. Από το μοναστήρι σώζεται το συγκρότημα του καθολικού, τμήμα από τα κελιά, ένα διώροφο κτίσμα με διαβατικό, όλα ανακαινισμένα τα τελευταία χρόνια. Οι τοιχογραφίες αγίων και οι σπάνιες ζωομορφικές παραστάσεις χρονολογούνται στα 1663 και 1784 ενώ στον όροφο, πάνω από το καθολικό, διαμορφώνονται τα παρεκκλήσια των Ταξιαρχών και των Αγίων Αναργύρων. Γιορτάζει με λαμπρότητα στις 8 Σεπτεμβρίου (Γεννέσιον της Θεοτόκου) και της Ζωοδόχου Πηγής. Βρίσκεται 2,6 χλμ. από Ανθηρό προς Μεταμόρφωση. Επισκέψιμη κατόπιν συνεννόησης με τον αρχιμανδρίτη παπά Γιώργη Αλευρά (2445032095).

Ο ναός Κοίμησης της Θεοτόκου, το καθολικό της άλλοτε πλούσιας μονής Μπουκοβίτσας (Ανθηρού) τώρα πια λειτουργείται στις 15 Αυγούστου και στις 8 Σεπτεμβρίου. Τα πολλά κελιά που φιλοξενούσαν τους μοναχούς και θυμούνται οι παλιότεροι δυτικά του ναού, δεν υπάρχουν πια. Είναι ο μοναδικός στην περιοχή που οι πόρτες του είναι πάντα ανοιχτές. Στον νάρθηκα της κύριας εισόδου και εντός του ναού θα δείτε τοιχογραφίες του 17ου - 18ου αιώνα. Το ωραίο τέμπλο, οι εικόνες και άλλα κειμήλια φυλάσσονται στο εκκλησιαστικό μουσείο Ανθηρού. Το μνημείο βρίσκεται 1,0 χλμ. από Ανθηρό προς Αγορασιά.

Ο ναός Κοίμησης της Θεοτόκου, το καθολικό της άλλοτε πλούσιας μονής Μπουκοβίτσας (Ανθηρού) τώρα πια λειτουργείται στις 15 Αυγούστου και στις 8 Σεπτεμβρίου. Τα πολλά κελιά που φιλοξενούσαν τους μοναχούς και θυμούνται οι παλιότεροι δυτικά του ναού, δεν υπάρχουν πια. Είναι ο μοναδικός στην περιοχή που οι πόρτες του είναι πάντα ανοιχτές. Στον νάρθηκα της κύριας εισόδου και εντός του ναού θα δείτε τοιχογραφίες του 17ου - 18ου αιώνα. Το ωραίο τέμπλο, οι εικόνες και άλλα κειμήλια φυλάσσονται στο εκκλησιαστικό μουσείο Ανθηρού. Το μνημείο βρίσκεται 1,0 χλμ. από Ανθηρό προς Αγορασιά.

Καλή Κώμη

Καλή Κώμη.

Εντελώς διαφορετική αίσθηση από όλα τα χωριά της Αργιθέας. Ήδη από το εδαφικό "σύνορο" που βλέπετε την πινακίδα "Καλή Κώμη" αντιλαμβάνεστε ότι ήρθατε σε έναν κατάφυτο τόπο με πολλά νερά, δροσερές πηγές όπου η φύση έχει στήσει τρελό πανηγύρι. Βελανιδιές και πλατάνια παντού, καρυδιές καστανιές πουρνάρια κάτω από τις κυρίαρχες ψηλές κορφές που περιορίζουν θαρρείς τον ορίζοντα, προσφέροντας όμως μοναδική αίσθηση απέραντης γαλήνης. Το φυσικό περιβάλλον είναι το μεγάλο πλεονέκτημα του οικισμού. Ο κοντινός περίπατος από τον καινούργιο

«Ξενώνα του Αλκιβιάδη» ή από την πλατεία με την η εκκλησία του Αγίου Νικολάου (βλ. ενότητα Εξερεύνηση) και τα καφενεία, θα σας φέρει από μονοπάτι στον παλιό βακουφικό νερόμυλο (υπάρχει πινακίδα). Αυτό, ξεκινά δίπλα από την τσιμεντένια γέφυρα, λίγο απότομο στην αρχή, αλλά μετά μπαίνει σε ένα πεντάμορφο παραποτάμιο πλατανόδασος μέχρι που φτάνετε στον μύλο (500μ.10'). Το 2005 χάλασε το αυλάκι που έφερνε νερό σταματώντας την λειτουργία του. Μέχρι τότε, ειδικά τα καλοκαίρια που ο πληθυσμός φτάνει και ξεπερνά τα 150 άτομα (οι χειμωνιάτες είναι 35) όλοι έφερναν ρούχα για πλύσιμο στη ντριστέλα και καλαμπόκι για άλεσμα. Επιστρέφοντας προσέξτε λίγο την παρατημένη και σκουριασμένη παλιά πεζογέφυρα. Μόνο αυτό το θέαμα φτάνει για να αντιληφθείτε τη ζωή στα χωριά μόλις πριν 15 - 20 χρόνια. Ένας μεγαλύτερος περίπατος ή βόλτα με το αυτοκίνητο θα σας φέρει στο δρόμο για Περιβόλι (βλ. ενότητα Πεζοπορικές Διαδρομές) με ελάχιστους

κατοίκους και τον παπα-Φώτη με τον υπέργηρο πατέρα του να κάθεται μέχρι αργά τον Νοέμβρη. Αξέχαστο θα μείνει στη μνήμη σας το μικρό πανηγυράκι που γίνεται την παραμονή του Αγίου Δημητρίου στην καρδιά του Οκτώβρη (25/10). Καλεσμένοι όλοι οι επισκέπτες με νόστιμα και σπάνια κεράσματα μέχρι γίδα βραστή με μανέστρα και φρέσκο βούτυρο.

Καλή Κώμη: Ο παλιός νερόμυλος.

Ελληνικά

Παλιός οικισμός με το όνομά του (τέως Μαρτινισκό) να δηλώνει ότι ήταν ιδιοκτησία μια οικογένειας η οποία λεγόταν Μαρτίνη. Προϋπήρχε της εισβολής των Οθωμανών (1395/6) και αναφέρεται στην απογραφή του 1454/55 κατά προσέγγιση με 227 άτομα πληθυσμό. Σήμερα είναι ένα ακόμα χωριό που κρατά 80 καλοκαιρινούς κατοίκους και 15 - 20 το χειμώνα. Εκτός το καφενείο του μπαρμπα-Νίκου Καραχάλιου, την Κοίμηση της Θεοτόκου (βλ. ενότητα Εξερεύνηση) διαθέτει δύο εξαιρετικές διαδρομές με τα πόδια ή με αυτοκίνητο. Η πρώτη (6,5 χλμ - τα 2,0 πεζοπορία) κατηφορίζει στον Αχελώο μέχρι το πέτρινο γεφύρι Κορακονησίου ανάμεσα στα Ελληνικά Αργιθέας και το Πολυνέρι Τρικάλων (βλ. ενότητα Πέτρινα Γεφύρια) και η δεύτερη φτάνει στον συνοικισμό Σπίτια όπου η ομώνυμη πηγή (βλ. ενότητα Πεζοπορικές Διαδρομές). Στο κτήριο του σημερινού καφενείου, λειτούργησε το πρώτο σχολείο των Ελληνικών και ανήκει στην εκκλησία.

Τοπίο προς το γεφύρι των Ελληνικών - Πολυνερίου. Σε πρώτο πλάνο ο χωματόδρομος προς το γεφύρι Ελληνικών. Τέρμα στο βάθος η Μεσούντα και λίγο πριν ο "Φάγγος", η θέση Μούλκες (αριστερά), και το φαράγγι που κινήθηκε τελευταία φορά ο Άρης Βελουκιώτης.

Κουμπουριανά

«Θα σε διαβάσω στα Κουμπουριανά»: αυτή την πρόταση που θα ακούσετε στο χωριό υπονοεί την ύπαρξη Δικαστηρίου. Ευνόητη για τους ντόπιους αφού παραπέμπει στην πολύτιμη συλλογική μνήμη, τις αξίες, τους αγώνες και τις θυσίες για ανάπτυξη που έγιναν εδώ πάνω για να κρατηθούν αυτά τα χώματα και τα νοικοκυριά. Παλιά, ιστορική και πολυάνθρωπη κοινότητα, ιδρύθηκε

Κουμπουριανά: Ο παιδότοπος και η Μεταμόρφωση του Σωτήρος.

πριν την εισβολή των Οθωμανών (1395/6). Αναφέρεται στην οθωμανική απογραφή του 1454/55 με δύο μεγάλες συνοικίες και πληθυσμό 572 άτομα. Στους νεώτερους χρόνους, ήταν έδρα του Δήμου Αργιθέας με πληθυσμό 4888 κατοίκους (1883) έως το 1900 με 6557 κατοίκους, (απογραφή του 1896), που η έδρα μεταφέρθηκε στην Στεφανιάδα. Διέθετε δικαστήριο - Ειρηνοδικείο, Χωροφυλακή, Αγρονομία, Ταχυδρομείο που εικάζεται

Στο βιβλίο αυτό έχετε περιορισμένη πρόσβαση.
Εδώ παρουσιάζουμε μέρος του περιεχομένου του.

Αν θέλετε να προμηθευτείτε το βιβλίο αυτό
επικοινωνείτε με το info@likno.gr